

نگاهی به تاریخچه ی
"کمکهای سرخ بین المللی"
قبل از جنگ جهانی دوم

نویسنده : *Dr. Nikolaus Brauns

بدنبال جنگ جهانی اول، برخی کشورهای اروپایی صحنه ی کشاکش انقلاب و ضد انقلاب، جنگ داخلی و سلطه ی دیکتاتوری های نظامی بودند و انقلابات ناکام با خود موجی از تعقیب و بازداشت زنان و مردان انقلابی و همچنین جنگ و گریز با نظامیان و پلیس را همراه آورده بود .

درآلمان نه فقط شرکت کنندگان قیام ناکام کمونیستی در یکی از مناطق صنعتی(مارس 1921) مورد تعقیب قرارداشتند، بلکه کارگران انقلابی که به مقابله با کودتاچیان سلطنت طلب برخاسته و همچنان مدافع یک تشکیلات مسلح و انقلابی مانده بودند و تعدادی از "جمهوری خواهان شورایی" از ایالت جنوبی آلمان نیز ناچار به اختفاء و زندگی زیرزمینی بودند. علاوه بر اینها پناهندگان سیاسی از مجارستان و لهستان و مخالفین فاشیسم موسیلمانی که موفق به فرار از ایتالیا شده بودند و فراریان از وحشت دستگاه سرکوب دولت های سرمایه داری و باصطلاح دستگاه "ترورسفید" از منطقه ی بالتیک و بالکان نیز بودند که محتاج حمایت و طالب کمک بودند.

سازمان اولیه ی متعلق به جنبش "کمک های سرخ" مشهور به " Rote Hilfe " به ابتکار حزب کمونیست آلمان در اوائل سال 1921 برپا شد. در دیگر کشورهای اروپائی و آمریکا نیز بعد از جنگ جهانی اول، کمیته های کمک رسانی از سوی بستگان و خانواده های دستگیر شده گان، جانباختگان و انقلابیون مخفی تشکیل گردیده بود. هدف " کمک های سرخ" یاری رسانی به کارگران و انقلابیون زندانی در سراسر جهان بود. به این اعتبار "کمک های سرخ" کارزاردائی بود که در عمل با همراهی دهها تشکل و کمیته و سازمان در سراسر جهان و فعالیت و فداکاری هزاران فعال انقلابی، کارگری و سوسیالیست، سنت درخشانی از همبستگی شبکه ای و کارگری را در سطح جنبش کارگری بین المللی پایه ریزی نمود.

بعد از پیروزی انقلاب اکتبر، با توجه به حضور دشمنان هرگونه انقلاب در سطح جهان، توجه ی "فلیکس دزرژینسکی" که رهبری سازمان مخفی دولت شوروی را برعهده داشت به ضرورت ایجاد یک سازمان کمک رسانی بین المللی برانگیخته شد. پیشنهاد دزرژینسکی که خود سالهای طولانی در حبس رژیم تزاری بود، از سوی اعضای "انجمن زندانیان سیاسی سابق و تبعیدیان" و "اتحادیه ی بلشویکهای قدیمی" پذیرفته شد و در چهارمین کنگره ی بین الملل کمونیستی یا کمینترن (نوامبر 1922) "فلیکس کن" به نمایندگی "بلشویکهای قدیمی" تاسیس یک "صلیب سرخ سیاسی و بین المللی" را توصیه نمود و در 30 نوامبر 1922 کنگره بین الملل کمونیستی، ایجاد تشکیلات جهانی برای حمایت از مبارزین انقلابی را فراخواند. نام اختصاری آن بزبان روسی "موپر" و در زبان آلمانی به "انترناسیونال روتة هیلفه" - کمکهای سرخ بین المللی" مشهور گردید. کنگره بین الملل احزاب کمونیست را فراخواند، ابتکار برپایی "نهاد های کمک رسانی" را برعهده گرفته و در صورت وجود این نهادها در کشورهایشان از آنان حمایت نمایند و با کمک های مادی و معنوی از انقلابیون و کسانی که در راه اهداف کمونیستی مبارزه می کنند، یا در زندانها اسیرند و یا به تبعید رفته اند و یا برخلاف میل باطنی از صحنه ی مبارزه به دور افتاده اند" را مورد حمایت قرار دهند و اینگونه "کمک های سرخ بین المللی" تولد یافت.

مسئولیت این سازمان جدید را اولین بار بلشویک لهستانی تبار بنام "یولیان ماخیلوسکی" عهده دار شد و از سال 1924 کلارازتکین این مسئولیت را پیش برد و از 1927 در کنار کلارا، یک زن روس بنام "یلنا استاسوا" قرار گرفت. یلنا کسی بود که به درخواست لنین از سال 1921 در ایجاد کمیته ی کمک رسانی در آلمان و جمع آوری کمک مالی فعالیت های خودش را آغاز کرده بود و 18 مارس 1923 که سالروز کمون پاریس بود را بعنوان روز تاسیس رسمی کمک های سرخ انتخاب کرد. از آن پس 18 مارس از طرف بخشهای مختلف "کمک های سرخ بین المللی" بعنوان روز "کارگران زندانی" که در شمار زندانیان سیاسی هستند نیز تلقی گردید.

در جولای 1924 زمانیکه اولین کنگره ی "کمک های سرخ بین المللی" گشایش یافت، در 19 کشور تشکیلات های کمک رسانی ساخته شده بود و در 19 کشور دیگر هم کانالهای ارتباطی وجود داشت. "کمکهای سرخ" تا سال 1926 دارای سی و نو بخش بود و تا سال 1933 در 71 کشور تشکیلات کمک رسانی ایجاد و شمار اعضاء آن قریب به 13/8 میلیون نفر رسیده بود.

قوی ترین شاخه در اتحاد جماهیر شوروی با تعداد 5/56600 نفر عضو بود. چین و آلمان هم در رده های بعد قرار داشتند. "کمک های سرخ" در آلمان قبل از تسلط فاشیسم در سال 1932 تقریباً ششصد هزار عضو داشت. نیمی از این اعضا غیر حزبی و منفرد و نیمی دیگر عضو حزب کمونیست آلمان بودند. در کنارشان تعدادی از سوسیال دمکراتها، آنارشویست ها و لیبرال دمکراتها بودند و با این ترکیب می توان گفت، کمک های سرخ یک جریان وسیع غیر حزبی بود و بدون وابستگی خاصی به یک حزب خاص روی وظایف خودش متمرکز بود. در عین حالیکه احزاب

چپ و کارگری نیزبخشی ازسنگینی بار حمایت ازکارگران زندانی و کلیه ی زندانیان سیاسی را بردوش می کشیدند.

شاخه ی "کمک های سرخ" دراتحاد جماهیرشوروی بالاچرم مسئولیت تامین بخشی از نیازهای مالی کمیته ها درکشورهای دیگرابرعهدده داشت و همین نیزبهبانه کافی برای اعمال کنترل پلیسی علیه کمیته ها بود. این حساسیت پلیس را می توان ازنامه ی یک افسرپلیس آلمان دربرمن به عینه دریافت . وی می نویسد:

"خطر جنبش کمونیستی در همه کشورها جدی است به این دلیل واضح که توسط مسکوره انداخته شده و حمایت می شود و به این دلیل که وسیله ی پیشبرد سیاست خارجی مسکو هست و تمام امکانات سیاسی اقتصادی دولت بلشویکی در خدمت ایده های کمونیستی قرار گرفته است. از طرف مسکو ایده ی تقویت نیرو، تجسم خود را در ایجاد سازمان بین المللی برای حمایت از انقلابیون نشان میدهد. سازمانی که در آلمان به "رسته هیلفه" مشهور و شاخه ای از سازمان بین المللی کمک رسانی سرخ است."

واقعیت اما این بود شاخه های تشکیلات بین المللی کمک رسانی وظایف اصلی شان را خارج از شوروی و درکشورخودشان پیش می بردند . خانواده ی زندانیان سیاسی بایستی با کمک مالی برمشکلات خود غلبه می کردند، به زندانیان سیاسی پشت میله ها باید کمک می شد، برای پناهندگان پاسپورت جعلی تهیه و هزینه وکلای زندانیان سیاسی تامین می شد. اعضا و فعالین "کمک های سرخ" خود برای جمع آوری کمک های نقدی و جنسی تلاش بسیار می کردند و درکنار فعالیت های محلی کمپین های بین المللی و بسیج "کمک های سرخ" مسلما لازم و نقش مهمی بازی می کردند.

در سال 1925 شش کمپین بین المللی و درسال 1929 درمجموع 26 کمپین بین المللی و درسال 1932 سی دو کمپین که البته همه کمیته ها بیکسان درآنها شرکت موثری نداشتند، برگزارگردید. "کمک های سرخ" کمپین بین المللی بر علیه دستگاه ترور موسیلمینی حاکم بر ایتالیا برگزار نمود . همچنین کمپین هایی بر علیه دیکتاتوری های نظامی حاکم بر بالکان و بالتیک و تعقیب و سرکوب خونین فعالین سوسیالیست و بر علیه قتل عام کمونیستهای چینی و بر علیه دادگاههای ناعادلانه سیاه بوستان آمریکا برگزار شد .

خصلت توده ای و فراگیر چنین کمپین هایی بیش از هر جا، درسالهای 1926 تا 1927 بر علیه اعدام دو آنارشویست در آمریکا بنامهای "نیکولا زاگو" و "بارتولومئو وانجی" به نمایش درآمد. در این کمپین فعالین کمیته های کمک رسانی میلیونها امضاء در سراسر جهان جمع آوری کردند، به سازماندهی تظاهرات پرداختند و هیات های نمایندگی مرکب از کارگران و روشنفکران را به کنسول گری های آمریکا فرستادند. گرچه این دو آنارشویست به اتهام واهی دزدی و قتل اعدام شدند، "کمک های سرخ" اما موفق گردید، از اعدام نماینده سوسیال دمکرات بنام متیاس راکوزی در مجارستان و همچنین از اعدام "استانیسلاوس لنزوفسکی" سیاستمدار کمونیست در لهستان جلوگیری نماید و بدلیل فشار بین المللی کمپین ها بود که احکام اعدام به ابد تخفیف یافت.

موفقیت کمک های سرخ در این کمپین ها منبعث از روش غیرسکتاریستی بود که قادر می شد از این طریق در یک اتحاد سراسری درکنار کمونیستها، سوسیال دمکراتها و دمکراتهای لیبرال را با هم همراه نماید.

در اوایل دهه 30 کمک های سرخ فعالیت خود را حول مبارزه با محاکمات بی رویه و خودسرانه و تبعیضات راسیستی در آمریکا متمرکز نمود. کمیته بین المللی مبارزه جهانی برای نجات جان چندین جوان سیاهپوست از چنگال دادگاههای نژادپرست ایالت جنوبی آمریکا سازمان داد و رهبری کرد. 8 جوان سیاهپوست در سنین بین 14 تا 20 سال در اثر فشاربازجویان، به جرم ناکرده ی تجاوزبه 2 زن سفیدپوست تن فروش اعتراف نموده وبهمین دلیل در اسکوتس - آله باما حکم مرگ گرفته بودند . یکنفردیگرکه نفرنهم بود، 13سال بیشتر نداشت وبه دلیل خردسالی به حبس ابد ونه اعدام، محکوم شده بود. سرانجام فشارهای بین المللی باعث گردید که تا سال 1950 همه این جوانان زنده مانده و سرانجام آزاد گردند.

هدف کمپین های هماهنگ که از طرف کمیته ی اجرایی یا نماینده گی های منطقه ای ویا از طرف دفتراروپایی کمک های سرخ دربرلین سازمان می یافت، این بود که به کارگران نشان داده شود، ترور و دادگاههای ناعادلانه حربه ی ارتجاع بین المللی است و پیشترط پیروزی انقلابی بر این حربه، سازماندهی همبستگی بین المللی وکارگری است .

در سال 1935 بمناسبت پانزدهمین سالگرد ایجاد " کمک های سرخ" شکل وفرم مختلف همبستگی بین المللی مقاومت درمقابل عملکرد پنهان وآشکارسیستم ترورسفید وحایگاه بین المللی آن بدین قرارجمعبندی شد:

- سازماندهی کمیته های کمک رسانی بشکل جبهه واحد وبا شرکت نمایندگان سازمانهای کارگری (سندیکاها، تعاونی ها، تشکل های فرهنگی و غیره)
- برگزاری کنفرانس های توده ای برای آزادی مبارزین انقلابی ارزندان ...
- تشکیل هیات های بازرسی برعلیه ترورسفیدو بازرسی وضعیت زندانیان سیاسی و قربانیان تروردرکشورهای مختلف سرمایه داری ...
- تشکیل هیات های نماینده گی برای ملاقات با کنسولگری ها وفرستاده گان دولت ها وطرح خواستها واعتراض به حبس انقلابیون درسیاهچالهای مخوف .
- سازماندهی طومارکه توسط هزاران نفرازکارگران برای آزادی زندانیان سیاسی و یا درمواردی زندانیان مشخصی امضا شد .
- انتشارزندگی نامه جانباختگان وسرگذشت خانواده های آنان در مطبوعات بین المللی؛ افشای سیستم ترورسفید بورژوازی درافکارعمومی.
- جلب همکاری دانشمندان ونویسندگان و هنرمندان برای حمایت ارزندانین سیاسی و برای مبارزه بر علیه ارتجاع فاشیستی ، منجمله شخصیت هایی نظیر رومن رولان، آندره گیده، لانگه وین؛ یوهان دورپاسوس، توماس مان، هاینریش مان، فاکنر، تنودوردراسر، وادو فرانک وغیره .
- همگانی ساختن کمکهایی که کمیته ی کمک رسانی به قربانیان ترور سفید می نمود و جلب بیشتر کمک توده ای .

ایده ی قبول مسئولیت تامین هزینه ی امورات روزمره ی زندانیان سیاسی درسال 1923 از طرف یک هسته ی کمک های سرخ منطقه ی وایتکا در شوروی مطرح شد. بمناسبت 18 مارس روزهمبستگی و کمک های سرخ بین المللی، کمیته ی همبستگی وایتکا مسئولیت تامین هزینه ی کمک و رفع نیازهای مادی زندانیان سیاسی محبوس درمنطقه ی جنوبی آلمان را برعهده گرفت . در آن زندان "جمهوری خواهان شورایی" نظیر "اریش موزام"و "ارنست تولر" زندانی بودند.از نیمه دهه 20 بخشهای محلی کمکهای سرخ آلمان نیز، مسئولیت حمایت ارزندانین سیاسی درکشورهای دیگررا قبول کردند و همکاری برای انجام این وظیفه ی مشخص آموزش داده می شدند که موظف بودند، اسامی زندانیان و آدرس خانواده شان، نحوه کمک رسانی به آنها و درصورت امکان مشخصات مسئولین اداره ی زندانها را جمع آوری و بطورمنظم با زندانیان در مکاتبه باشند. درآلمان بطور

مشخص مطالعه ی وضعیت زندانیان سیاسی در کشورهای رومانی، بلغارستان، لهستان، استونی و لیتوانی در دستور کار قرار داشت.

کمک های سرخ برای فرزندان زندانیان سیاسی خوابگاه و استراحت گاه تهیه می نمود. هنرمند نقاش "هاینریش فوگلر" خانه ی روستایی بزرگ خود در بارکانهوف ورسوده در نزدیکی شهر برمن آلمان را به کمک های سرخ هدیه کرد تا در آنجا استراحت گاهی برای فرزندان زندانیان سیاسی دایر شود. در منطقه ی خوش آب وهوای تورینگن آلمان وبا کمک مالی کمک های سرخ از شوروی، یک خانه ی ویلایی بزرگ تبدیل به چنین خوابگاهی گردید و در اتحاد جماهیر شوروی تعداد زیادی از این خوابگاهها برای فرزندان پناهندگان سیاسی دایر بود. نظیر خوابگاه کلارازتکین در مسکو و مدرسه ی شبانه روزی و بین المللی استاسوا در ایوانف .

در جزوه منتشر شده از سوی کمک های سرخ داخل شوروی در باره ی خوابگاهها می خوانیم :

" در این خوابگاهها بچه ها از 30 ملیت مختلف اقامت داشته و تحت آموزش اند ، بچه هایی که والدین آنها انقلابیون بخون خفته اند یا اینکه هنوز در زندانها یا اردوگاههای کشورهای سرمایه داری تحت شرایط سخت گرسنگی و تشنگی مقاومت می کنند و مبارزه شان را پیش می برند" .
با قدرت رسیدن فاشیسم هیتلری ، آلمان به کانون کمک رسانی تبدیل شد. کلارازتکین مدت کوتاه پیش از مرگ خود، در آخرین مقاله ای که نوشت، از طرف 14 میلیون عضو کمیته های کمک های سرخ، فراخوان برگزاری یک هفته ی همبستگی با قربانیان فاشیسم در آلمان را اعلام داشت .

کمک های سرخ عبور مخفیانه ی کمونیستها که مجبور به ترک آلمان بودند را در مرزهای این کشور سازمان داده وبه یاری دیگر کمیته ها در کشورهای همسایه ودر سوئد تعداد کثیری پناهنده سیاسی را با کمک مالی وجنسی و تهیه ی محل اقامت مورد پشتیبانی قرار می داد.

هنگامیکه بین الملل کمونیستی در هفتمین کنگره اش تصمیم گرفت دامنه ی همکاری اتحاد ضد فاشیستی را گسترش دهد وعلاوه بر سوسیال دمکراتها با بخشی از گرایش فاطع ضد فاشیست طبقه ی متوسط نیز متحد شود، وظایف مهمی در مقابل کمک های سرخ قرار گرفت .

بقول گنورگی دیمتروف رئیس کمیته اجرائی بین المللی کمونیستی:
کمک های سرخ باید تبدیل به "صلیب سرخ" جبهه واحد کارگری و"جبهه واحد ضد فاشیستی" دربرگیرنده میلیونها نفر از مزدگیران گردد و عبارتتی به "صلیب سرخ" طبقه ی کارگری مبدل شود که بر علیه فاشیسم و برای صلح و سوسیالیسم مبارزه می کنند . کمک های سرخ، بعنوان یک تشکل مستقل باید به نفع یک جنبش همیاری وسیع منحل شود تا این جنبش وسیع (دربرگیرنده ی صندوق های کمک مالی، نهادهای سرپرستی کودکان و گروههای همبستگی و فعالین مخفی در فعالیت های توده ای تحت سیطره ی ناسیونال فاشیسم) بتواند حداکثر کمک و همبستگی به تعقیب شدگان توسط فاشیسم راممکن گرداند.

مابین سالهای 1935 تا 1937 کمپین های سازماندهی شده توسط کمک های سرخ و احزاب کمونیست در آلمان و کشورهای اروپایی تبعیدگاه پناهندگان و همچنین در کشورهای آنسوی دریا برای آزادی ارنست تلمن، ماددلنا، اوزیتسکی، میرندورف و همه نیروهای ضد فاشیست " جهت گیری جبهه ی خلقی وجنشی کمک های

سرخ را بازتاب می دهد. بدین ترتیب یک سوسیال دمکرات نظیر کارل میرندورف، با روشنفکر لیبرال چپی نظیر کارل اوزیتسکی و رهبران کمونیست نظیر ارنست تلمان و ماکس مادالنا هموزن دیده می شدند و آزادی عقیده و مرام اصل بود. حتی چندین نهاد مشترک از سوسیال دمکراتها، کمونیستها و مسیحیان و بشردوستان در کشورهای پناهگاه و حتی در فعالیت های زیرزمینی در آلمان با هم همکاریهایی داشتند.

"محاکمات مسکو" باعث فاصله گیری محتاطانه ی سازمانهای سوسیال دمکرات و شخصیت ها از ائتلاف با کمونیستها می گردید و همین نیز تاثیرش را روی فعالیت های متحدانه در سطح بین المللی در جهت جنبش کمک رسانی برجای می گذاشت. پترماسلوسکی در سال 1935 که از مسئولین کمیته کمک های سرخ در آلمان بود یادآوری نموده است که:

" خیلی مشکل بود. از یکطرف اتحاد با سوسیال دمکراتها، مسیحیان و دیگران و همکاری کردن با آنها و از طرف دیگر از امروزه فردا، با گرایشات متعلق به احزاب دیگر مثل یک دشمن برخورد شود".

یلنا استاسوا که بعد از مرگ کلارازتکین در سال 1933 مسئولیت هدایت کمیته بین المللی کمک رسانی را برعهده داشت، در سال 1937 بدلیل باصطلاح "بیماری" از کمیته اجرایی کمیته های کمک رسانی کناره گرفته شد. در واقع حمایت های او از بستگان پناهندگان سیاسی که در جریان پاکسازی حزبی، بجرم واهی تعلق به اردوگاه ضدانقلاب بازداشت شده بودند برای استالین غیرقابل تحمل شده بود و بعد از برکناریش، "ویلهم ویک" جانشین وی شد. متأسفانه استاسوا با زهم با دستگاه تصفیه های حزبی همکاری کرد.

از کمیته اجرایی کمیته بین المللی کمک های سرخ که 74 نفر در آن فعالیت داشتند تا آستانه ی جنگ دوم جهانی، تنها 3 نفر آنهم از دفتر مسکو باقی ماندند که کارشان از طرف کمیته ی مستقر در شوروی محدود به انتشار مطبوعات شده بود. در فوریه 1941 ویلهم پیک ناچار شد بر این واقعیت صحنه گذارد که با تجدید سازماندهی ها دیگر یک جنبش بین المللی وسیع ممکن نبود.

تجاوز آلمان به شوروی این روند افول را تسریع نمود و در مسکو نیز تجدید حیات دفتر بین المللی کمک های سرخ تحقق نیافت و بی سروصدا "کمیته ی بین المللی کمک های سرخ" وارد روند اضمحلال و انحلال شد و تنها شاخه ی این کمیته در شوروی (موپر) تا پایان سال 1947 بطور رسمی وجود داشت.

از زاویه ی اینکه امروزه در سطح جهان همچنان کارگران مبارز در زندان اند و آزادی زندانیان سیاسی یک خواست عادلانه در سراسر جهان است، ما باید سنت بین المللی کمک های سرخ را زنده داریم و بر علیه جهانی سازی سرکوب؛ همبستگی بین المللی با سرکوب شده گان را سازمان دهیم.

توضیحات :

درباره Nick Brauns
نیک براونز مورخ و روزنامه نگار متولد 1971 در مونیخ آلمان است. وی در رشته ی تاریخ و ادبیات آلمان تحصیل نموده و پایان نامه ی خود را درباره ی کمک های سرخ نگاشته است. او علاوه بر حرفه ی روزنامه نگاری یکی از فعالین سیاسی و جنبش چپ و کارگری آلمان است. نیک براونز رئیس آرشیو سازمانهای همبستگی با جنبش کارگری و جنبش های اجتماعی و آرشیو "کمک های سرخ" می باشد. همچنین وی در هیات مسئولین انجمن مشترک کرد و آلمان ها است، انجمنی که فعالیت آن حول رسیده گی به مسئله حقوق بشردرکردستان ترکیه می باشد. نیک براونز بنفع جنبش کارگری ایران نیز از هیچ تلاش و کمکی فروگذار نکرده و بنحو شایسته ای در بازتاب اخبار جنبش کارگری ایران در سطح جامعه ی آلمان کوشیده است.
او تاکنون کتاب "کمک های سرخ" در 345 صفحه دربرگیرنده ی دهها فصل از تجربیات یکی از وسیع ترین جنبش های همبستگی در سطح جنبش کارگری جهان (1919_1938) را منتشر کرده است. این کتاب سنت درخشان همبستگی کارگری - انقلابی و ریشه های طبقاتی

آنرا بازبینی و بررسی می کند . در نوشته های بسیاری نویسنده روی تجربه ی " کمکهای سرخ " در آلمان متمرکز شده است (1921 – 1941) . او همچنین در کتاب " انقلاب و ضد انقلاب " تاریخچه ی جنبش کارگری آلمان را نگاشته است (2005).
 " خاورمیانه، جنگ و اشغال و مقاومت " عنوان دیگر کتابی است که وی در سال 2007 به چاپ رسانده است . مجموعه ی مقالات تاریخی و سیاسی نیک براونز در سایت وی برای خوانندگان آشنا به زبان آلمانی قابل دسترسی است .

درباره ی : Rote Hilfe
 روته هیلفه یا کمک های سرخ بعد از جنگ جهانی دوم تا کنون نیز بعنوان یک سنت مبارزاتی در بین نیروهای چپ و کارگری آلمان از جایگاه معتبری برخوردار بوده است . موضوع بررسی این مقاله ریشه های تاریخی تا قبل از جنگ جهانی دوم بوده و پرداختن به تاریخچه ی بعد در این فرصت منظور نشده است . هدف نیک براونز از نگارش چنین مقالاتی تاکید بر این واقعیت است که تاریخ جنبش کارگری تاریخ همبستگی ها نیز هست و بررسی نقادانه ی تجارب گذشته ی جنبش کارگری برای نسل امروز که بیش از هر زمان به همبستگی متکی به خود نیازمند است راهگشاست .
 نادر ساده – اول ماه مه 2008

آدرس ها :

www.hans-litten-archiv.de

www.dkg-muenchen.de

http://www.raeterepublik.de/html/zur_person.html

